

daudzbalsības formas un sevišķi akcentē daudzbalsību ar augšējo pavadbalsi kā īpašu, iepriekš literatūrā neminētu daudzbalsības tipu.

Būtībā, iztīrējot latviešu homofono daudzbalsību, M. Boiko aplūko divus vēlinās daudzbalsības pamatveidus – Austrumlatvijas un Dienvidrietumlatvijas homofono daudzbalsību, un pirmajai no tām izšķirami vairāki paveidi. Kopumā jāatzīst: lai gan vispusīga latviešu homofonās daudzbalsības apzināšana nav šīs disertācijas mērķis, tomēr ir sperts liels solis uz priekšu vēlinās daudzbalsības pētniecībā, turklāt galvenā loma šajā procesā ir visā Latvijas teritorijā veiktajos lauka pētījumos gūtajai pieredzei.

Vokālā daudzbalsība latviešu tradicionālajā mūzikā joprojām eksistē. Vēl aizvien ir iespējams to fiksēt apstākļos, kas vairāk vai mazāk tuvi tradicionālajiem. Sistemātiskai dokumentācijai sekojoša izpēte, sakārtojot terminoloģijas un klasifikācijas jautājumus, varētu pavērt jaunus apvāršņus latviešu tradicionālās mūzikas daudzbalsības izzināšanā un izpratnē.

Late originating vocal polyphony in Latvian traditional music. Documentation and research

Anda Beitāne

Summary

Latvian traditional music has two main forms of polyphony – ancient and late origin polyphony. The latter developed under the influence of functional harmony. Vocal polyphony was mentioned and more or less described by a number of Latvian folk music researchers, in works by Andrejs Jurjāns, Jēkabs Graubiņš, Jānis Mediņš, Emīlis Melngailis, Maksis Goldins, Jēkabs Vītoliņš, Andrejs Krūmiņš and others. Nevertheless, there are only a few broader scientific research cases in which the authors focus directly on the problem of vocal polyphony. Exile Latvian musicologist Kārlis Brambats' research on *Vilcēju vairākbalsība latviešu tautas dziesmās un tās iespējamais vecums* [*Drone polyphony in Latvian folk songs and its possible age*] (1973–74) is the first detailed analysis of the Latvian drone polyphony. This is followed by a work in similar lines called *The Vocal Drone in the Baltic Countries* (1983). In 1986 in Latvia, independently of Brambats, similar issues are looked at by Vilis Bendorfs in *К вопросу о взаимоотношении прибалтийского и балканского очагов народного многоголосия* [*The issue of Baltic and Balkan nation polyphonic correlation*] (1986), never published. Drone polyphony research in the late 1980-ies was continued by Mārtiņš Boiko in cooperation with ethnic anthropologist Raisa

Deņisova, finalising in the article *Mūsu ēras 1. gadu tūkstois baltu tautu etniskajā vēsturē un tā atbalsis tautas mūzikā* [*The first thousand years AD in Baltic ethnic history and its echo in folk music*] (1990). This is followed by a serious and broad research *Этноисторические аспекты латышского бурдонного многоголосия* [*Ethnohistorical aspects of the Latvian drone*] (1990). Drone polyphony traditions were looked into also by Boiko's student Gita Lancere in her graduate work *Latviešu refrēndziesmu un burdondaudzbalsības tradīcijas – to vēsturiskās attiecības* [*Latvian refrainsongs and drone polyphony traditions and historical ties*] (1989). Boiko's research on *Sutartīņu pēdas Latvijā* [*Traces of sutartines in Latvia*] (1987) and in 1995 the doctors degree passed at the University of Hamburg *Die litauischen Sutartines. Eine Studie zur baltischen Volksmusik*, in which, although the main object looked at was Lithuanian sutartines, the author looked into pan-Baltic folk music. This work was the first to look into Latvian folk music polyphony forms, previously never mentioned in writing. One of the forms is polyphony with a high solo accompanying voice, analysed in detail by Anda Beitāne in her masters paper on *Vokālā daudzbalsība ar augšējo pavadbalsi Šķilbēnu pagastā* [*Vocal polyphony with a high accompanying voice in the county of Šķilbēni*] (1996).

Serious and systematic research of Latvian polyphony started only rather late in the 1970-ies and is mainly aimed at researching the ancient layer of polyphony forms. Alongside the ancient layer of polyphony in Latvia, there also exists vocal polyphony forms of later origin. This is vocal polyphony based on the principles of functional harmony, developed under the influence of Western European musical principles. Late polyphony publishings are found in all published Latvian folk music collections – A. Jurjāns' *Latvju tautas mūzikas materiāli* [*Latvian folk music materials*] in six editions (1894–1926), E. Melngailis' *Latviešu mūzikas folkloras materiāli* [*Latvian musical folklore materials*] in three parts (1951–1953), J. Vītoliņš' collections *Latviešu tautas mūzika* [*Latvian folk music*] (1958–1986) and others. Between the first publishings until the 1990-ies no broader research has been done in this field. There are only a handful of articles that touch upon this form of vocal polyphony amongst other.